

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie **D. W. , T. W.**

oskarżonych o czyn z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 21 maja 2025 r.

skargi prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 19 listopada 2024 r, sygn. akt IV Ka 608/24,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 24 lipca 2024 r., sygn. akt II K 247/24

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

Kazimierz Klugiewicz

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Paweł Wiliński

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 lipca 2024 r., sygn. akt II K 247/24, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim uznał T. W. i D. W. za winnych popełnienia czynu z art.

286 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to skazał T. W. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 2 lata oraz karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, ustalając przy tym wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł, zaś D. W. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, ustalając przy tym wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł. Ponadto, zasądził solidarnie od oskarżonych obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę kwoty 6.000 zł na rzecz pokrzywdzonej spółki.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego D. W. , Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, wyrokiem z dnia 19 listopada 2024 r, sygn. akt IV Ka 608/24, uchylił zaskarżony wyrok co do oskarżonego D. W. i z urzędu co do oskarżonego T. W. i sprawę obu oskarżonych przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tomaszowie Mazowieckim.

Skargę od wyroku Sądu odwoławczego, na niekorzyść oskarżonych, wniósł prokurator, zarzucając:

„naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji mimo braku ku temu przesłanek”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 19 listopada 2024 r. w sprawie IV Ka 608/24 i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga prokuratora okazała się zasadna, co spowodowało konieczność uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego nie potwierdziła bowiem, aby podstawą wydania orzeczenia kasatoryjnego była którakolwiek z podstaw wskazanych w art. 437 § 2 k.p.k., w tym powołana jako podstawa zaskarżonego rozstrzygnięcia konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Sąd Najwyższy orzekający w niniejszym składzie opowiada się za ścisłą wykładnią podstawy uchylenia orzeczenia, jaką jest "konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości".

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19 (OSNK 2019, z. 6, poz. 31), stwierdzono, że „konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie *in fine* k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji”.

Sąd odwoławczy w tej sprawie nie wykazał jednak wystąpienia tak wskazanej podstawy do wydania wyroku uchyłającego i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania. Z uzasadnienia orzeczenia Sądu II instancji wynika w istocie, że dostrzegł on nieprawidłowości w ustaleniach stanu faktycznego sprawy, w ocenie dowodów, a wreszcie także potrzebę przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego poprzez ponowne przesłuchanie oskarżonych i dwóch świadków, ew. dopuszczenie opinii biegłego z zakresu badania pisma ręcznego oraz pozyskanie aktualnej karty karnej. Wytoczne Sądu odwoławczego, pomimo formalnego wskazania na potrzebę ponowienia przewodu sądowego w całości, koncentrują się więc na przeprowadzeniu i ocenie kilku dowodów. Tak wskazany zakres czynności dowodowych nie wypełnia przesłanki ponownego przeprowadzenia przewodu w całości w rozumieniu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. Z pisemnych motywów rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego wynika szerszy zakres materiału dowodowego, którego Sąd odwoławczy w zasadzie nie zakwestionował, a jedynie lakonicznie uznał postępowanie Sądu I instancji za nieprzydatne w całości dla rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu.

Podkreślenia wymaga, że Sąd II instancji skupił się na krytyce trybu procedowania przez Sąd I instancji, polegającym na odczytaniu zeznań świadków w trybie art. 391 § 1 k.p.k. i art. 392 § 1 k.p.k., dostrzegając potrzebę ich bezpośredniego przesłuchania, a w odstąpieniu od powyższego upatrując działania „sądu kapturowego” i „fikcji postępowania dowodowego”, choć w wywiedzionej przez obrońcę oskarżonego apelacji trudno doszukać się zarzutów w tym zakresie.

Oskarżeni, prawidłowo zawiadomieni o terminie rozprawy Sądu I instancji, nie stawili się, podobnie jak wezwani na termin świadkowie (jeden wniósł o przesłuchanie w drodze pomocy prawnej). Wobec tego na wniosek prokuratora, któremu żadna strona się nie sprzeciwiła, Sąd I instancji odczytał wyjaśnienia oskarżonych i zeznania świadków z postępowania przygotowawczego. W pozostałym zakresie na podstawie art. 405 § 2 i 4 k.p.k. uznał wszystkie dokumenty i protokoły za ujawnione bez odczytywania (k. 284-286).

Lektura uzasadnienia Sądu odwoławczego wskazuje zatem w istocie na potrzebę przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego, nie zaś ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości. W obowiązującym modelu postępowania apelacyjnego Sąd odwoławczy ma obowiązek reformatoryjnego orzekania, a nie jedynie kontrolowania trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia. Odmierna ocena dowodów i ustaleń faktycznych, ani potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego, nie wypełniają na gruncie niniejszej sprawy przesłanki konieczności przeprowadzenia przewodu na nowo w całości.

Biorąc zatem pod uwagę merytoryczny charakter postępowania odwoławczego i wynikające z tego obowiązki Sądu II instancji, Sąd Okręgowy zobowiązany był wskazać w uzasadnieniu swojego wyroku wytyczne samodzielnie zrealizować. Zakres wskazanych w uzasadnieniu koniecznych czynności dowodowych mieści się w zakresie obowiązków kontrolnych sądu apelacyjnego. Nic nie stało więc na przeszkodzie ich przeprowadzenia oraz wydania ew. wyroku reformatoryjnego w granicach wniesionej apelacji. Dopiero gdyby w wyniku tak przeprowadzonego uzupełniająco postępowania ujawniła się jedna z podstaw uchylenia wyroku wskazana w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., otwierałoby to drogę do wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji wyroku

[J.J.]

[a.ł.]

Kazimierz Klugiewicz Małgorzata Wąsek-Wiaderek Paweł Wiliński

